

Marko Majhen

Velika Majhovka – najlepše brezno Kočevskega Roga

Dolenjski kras, 8 (2022), 63-71

FOTO MARKO MAJHEN

Marko Majhen na vstopu v »brezno leta«. Foto MARKO PRŠINA; Mitja preizkuša kamnino za pripravo vhodnega pritrdišča. Foto MARKO MAJHEN; Mitja med prvim spustom v neznano globino. Foto MARKO MAJHEN; Anže in Marko Majhen pregledujeta rezultate meritev. Foto MITJA REMIH

Osojno pobočje Kočevskega Roga od Soteske do Svetega Petra spoznavam že desetletja kot gobar, gorski kolesar, turni deskar, včasih pa samo z gojzarji na nogah kot firbec. In razmišljam za nazaj, da sem se vsa ta leta izogibal kamnitih terenov in globljih vrtač.

Spomladi 2021 sem se udeležil jamarskega tečaja pri Jamarskem klubu Novo mesto. Mimogrede, lahko pohvalim celotno izobraževalno ekipo, ker je bil tečaj res super. Posledično sem spoznal tudi digitalno iskanje brezen. Ker sem želel preveriti svoje znanje, sem se pred Prešernovim praznikom podal na senčno stran doline nad Sotesko. Med tavanjem od ene računalniško določene točke do druge sem prečil tudi kolesarsko stezo in se spomnil, da je v bližini nekaj večjih skalnatih vrtač. Gob tam ni, ob trasiranju steze pa smo se vrtačam izogibali, ker s kolesom za spust niso prevozne.

Ko sem vstopil v dolino, sem takoj opazil ogromno in temačno razpoko v kamniti steni in nejeverno stopil bližje. Mimogrede sem še s telefonom prebrskal kataster jam, da izvem, katera jama je pred mano. V katastru ni bilo podatkov. Verjetno je jama prekratka. Stopil sem v razpoko, pa je že po dveh metrih zmanjkalo tal pod nogami, kamenček pa je kar padel nekam v temo. »Aha, to bi pa znalo biti kakšnih 10 m,« sem ocenil z mojim še ne enoletnim jamarskim občutkom. Na telefonu sem si le še zabeležil GPS-koordinate in šel dalje po terenu.

Že prvi dan po prazniku dela sva jamarsko opremljena do razpoke prišla z Urošem Mervičem, ki je na hitro izmeril globino 33 m. Vrgel je nekaj kamnov in poslušal. Me je pogledal: »Te tvoje desetmetrce so kar globoke. Poglej, 10 m štrika rabiva na začetku, na prvi polički bo sidrišče, vrvi imam pa 45 m. Ni variante, da raziščeva jama. Greva samo pogledat, ali se bo šlo naslednjič do dna?« Zmenjeno!, saj bo jama počakala.

V soboto smo se s 130 m vrvi podali proti vhodu, da ga raziščemo. Mitja Remih je začel opremljati in kar hitro je izgubil v globino. Z Dominikom Zagorcem sva počasi krenila za njim. Ko sva ga dohitela, naju je že čakal, ker mu je zmanjkalo vrvi. Zadnji kos tudi ni segel do dna in tako smo le zvrha občudovali jezerce pod nami in se vrnili na površje. Le uro pozneje nam je Zdravko Bučar pripeljal novih 50 m vrvi. Medtem smo pojedli kosilo in se že vračali proti vhodu. Mitja je bil hiter, a vrvi je spet zmanjkalo. Kak meter nad vodno gladino je obvisel na sredini jezera. S transportko je komaj dosegel lesen kol, ki je zapičen iz dna gledal na površje, ga srečno ulovil ter se začel gugati, da je prišel nad kopno, kjer je lahko sestopil. Sam sem ob sestopu na blatna tla le občudoval ta ogromen zasigan prostor z jezerom. Brezno je kar na debelo oblečeno s sigo, zato je bilo zahtevno za opremljanje, končna dvorana pa je sploh bogato zasigana

Prvopristopniki Mitja, Dominik in Marko.
FOTO MARKO MAJHEN

z raznovrstnim kapniškim okrasjem. Med spuščanjem proti dnu, mi je v spominu ostala velika bela kopa sige. Z dna dvorane je moč občudovati stopničasto 15 m visoko sigasto tvorbo, ki se preliva skozi okno vse do jezera. Vse stene dvorane so obdane s »cvetačasto« sigo, ki je zelo mehka vse do višine 3 m nad vodno gladino.

Ob drugem obisku brezna smo imeli namen splezati do okna v veliki dvorani, skozi katerega smo si obetali nadaljevanje. Ob prihodu na dno smo le nemočno opazovali visok nivo vode, ki nam je onemogočal suh dostop do stene z oknom. Damijan Šinigoj in Mitja sta odšla na površje, z Anžetom Tomšičem pa sva začela meriti in risati brezno. Ob prihodu na zimsko hladen in suh zrak sva namerila natanko 130 m globine.

Samo brezno je verjetno korozijskega nastanka in je razmeroma enostavne zgradbe. Ena sama vertikala, širine 4 do 8 m se šele na globini 100 m razširi v mogočno dvorano, dimenzij 25 x 12 m. Velika količina ilovnatega blata na dnu jezera očitno zadržuje vodo, ki pronica v globino. Ob sušnem obdobju je le zahodna četrtina dvorane zalita z vodo. Vzhodni del, kamor se voda steka in počasi pronica, se osuši, v blatu pa nastanejo razpoke. Že ob manjših padavinah se vodostaj hitro dvigne in prekrije dobro polovico dna. Največja globina vode je približno 1,5 m.

Dež in sneg naslednje dni sta nam dala vedeti, da voda na dnu ni upadla. Mitja in Anže sta ob tretjem obisku s sabo vzela tridelne lestve in tako elegantno prečila vodno oviro, da sta lahko začela plezati proti oknu. Na žalost se je na vrhu pokazala le ogromna kopasta siga, ki je zaprla vsa možna nadaljevanja. Ob vračanju iz jame sta pregledala še vzporedno brezno ter razpoke in luknje, a se vse hitro zaprejo in zaključijo, tako kot ta zgodba.

Anže in Mitja sta si pri raziskovanju kamina na jamskem dnu pomagala z lestvami. FOTO MARKO MAJHEN

◀ Spust v brezno, ki se zaključuje v prostorni dvorani z jezerom. FOTO MARKO PRŠINA

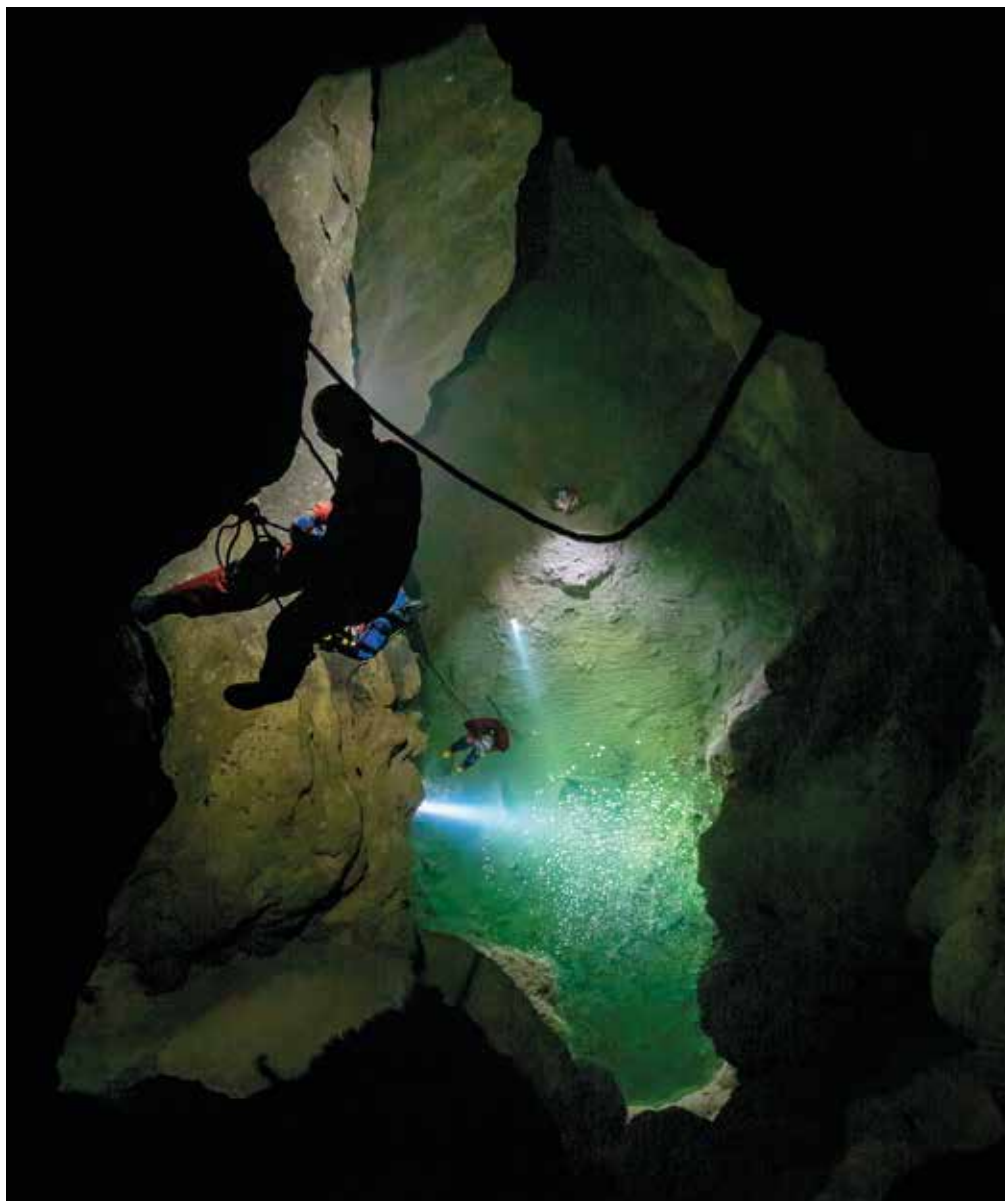

Na dnu Velike Majhovke. FOTO MARKO PRŠINA

Predzadnji obisk jame je bil »turistično« obarvan, saj smo si Zdravko ter kolegica Anja Pirc (JK Rakek) le ogledali dvorano z jezerom. Na zadnji akciji je Marko Pršina poskrbel za krasne fotografske izdelke in komentar, »da lepšega brezna na Kočevskem Rogu še ni videl«. Tečajnika Andrej Kastelic in Boštjan Kuhelj sta trenirala vravno tehniko, Mitja pa je na koncu brezno razopremil.

Hvala vam kolegi jamarji, da se je zgodil zgornji zapis, ker jaz sem našel »le eno razpoko v steni«.

Pogled z višine 50 m v zaključno dvorano, ki je večji del leta zalita z vodo. FOTO MARKO PRŠINA

Velika Majhovka

Merili:
Marko Majhen, Mitja Remih, Anže Tomšič

Risal: Anže Tomšič

avgust 2022

